

Večernik

Leto III. (X.), štev. 192

Maribor, ponedeljek 26. avgusta 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409

Volja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglas po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

V Los Angelesu

NEMŠKA ZRAČNA LADJA JE PRISTALA DANES V LOS ANGELESU IN S TEM ABSOLVIRALA DRUGO ETAPO SVOJEGA POLETA OKROG SVETA.

NEWYORK, 26. avgusta. »Grof Zeppelin« je danes, ob 2. jutraj srednje-evropskega časa dosegel na poltu iz Tokia čez Tiho morje ameriško obalo in je ob 2.45 jutraj preletel rtič Reeds severno San Francisco.

Ob 18.45 pacifičnega časa so videli zračno ladjo v bližini San Francisco. Zrakoplovu je odplulo nasproti 14 ameriških vojaških letal, ki so ga obkrožila; obenem so v pozdrav zagrmeli obalne baterije, po vsem mestu so tulle sirene in avtomobili so delali oglušujoč ropot. Ves San Francisco je bil na nogah in je priredil visoko v zraku krožečemu zračnemu kolosu navdušene ovacije. Zrakoplov je dvakrat od Tokia do ameriške obale v 68 urah in je postavil s tem rekord skega časa.

»Grof Zeppelin« je absolviral linijo obkrožil mesto in je odletel potem v južni smeri proti Los Angelesu.

Ob 3.45 srednje-evropskega časa je preletel »Grof Zeppelin« Veracruz, ob

9.15 je došel nad Los Angeles. Tu se je dvignilo sto letal, ki so spremljale zračno ladjo na letališče. Ker pa je bila še tema, je moral zrakoplov odgoditi pristanek in je odletel proti Saldonskemu jezeru. Ko se je nad filmskim mestom zdanilo, se je zračni kolos vrnil in poslal brezžično brzojavko, da bo pristal v prvih jutranjih urah, to je ob 14. uri srednje-evropskega časa.

Vsa javnost je navdušena, da se je zrakoplovu posrečilo premagati tako velike razdalje in viharje. Časopisje objavlja dolge članke o pomenu tega poleta.

Zanimivo je, da se je od šestih golobov, ki jih je japonski časnika, vkrcan na Zeppelina, izpustil med vožnjo nad Tihim morjem, pet vrnilo v njegovo redakcijo v Tokiju.

Dr. Eckener namerava ostati v Los Angelesu dva dni, nakar bo nadaljeval polet čez ameriško celino in preko s snegom pokritih vršacev Skalatega gorovja v Lakehurst.

Naša delegacija na zasedanju Društva narodov

BEOGRAD, 26. avgusta. Prihodnji teden odpotuje v Ženevo naša delegacija, ki se bo udeležila jesenskega zasedanja Društva narodov. Prva skupina zapusti Beograd v četrtek, druga v petek. Delegacija bo stanovala v Ženevi v hotelu »Bellevue«.

Možnost diktature v Avstriji in socialisti

DUNAJ, 26. avgusta. Dunajski dopisnik »Daily Telegrapha« je poslal svojemu listu obširno poročilo o položaju v Avstriji, v katerem zatrjuje, da pripravljajo Heimwehrovi za jesen uvedbo diktature v Avstriji s prelato dr. Seiplo na čelu.

Razkritja londonskega »Daily Telegrapha« so povzročila v vrstah socialistov veliko razburjenje. Strankino vodstvo je imelo včeraj ves dan posvetovanja, na katerih so se voditelji stranke in republikanskega Schutzbunda bavili z ukrepi, ki bi jih bilo treba izvesti, da se prepreči namero Heimwehra. Končni sklepi še niso bili izvršeni, pač pa je bil dosežen sporazum v tem smislu, da bo stranka storila vse, da vzdrži red in mir in zjamči ustavnopravno stanje v državi. Socialistična stranka bo pri tem z vsemi močmi podpirala

uvaževati še to, da je v pšenici danes že nadprodukcija, dočim v koruzi še to ni, kar pomeni, da je danes v državah Srednje Evrope produkcija koruze važnejša nego ona pšenice.

Gornje številke nam jasno povedo, da imajo države Srednje Evrope svoje velike skupne gospodarske interese, vendar pa jim je manjkala doslej potrebna skupnost, in vsaka država se je na lastno pest borila na svetovnem trgu proti ameriško-afriški konkurenci. Seveda so na ta način morale podleči. Sedaj se obravnava načrt, kako bi se vključ raznim političnim nesoglasjem med temi državami ustvarili ožji stiki vsaj v tem perečem gospo-

darstvu orožništvo in policijo in posega s svojim Schutzbundom vmes šele potem, ako bi se izkazale oblasti in varnostne čete nezanesljivi. Socialisti bodo za vsako ceno skušali preprečiti diktaturo v Avstriji in računa strankino vodstvo pri tem tudi na izdatno podporo republikanskih vojaških organizacij v Nemčiji.

Kralj za poplavlence v Skoplju

BEOGRAD, 26. avgusta. Kralj je daroval za ponesrečence v Skoplju, ki jim je uničila nenadna povodenj vse njihovo premoženje, kot prvo pomoč 100.000 Din.

Nezadovoljnost z Briandom

PARIZ, 26. avgusta. Znani publicist Pertinax objavlja v »ECHO de Parisu« daljši članek, v katerem srdito napada zunanega ministra Brianda in mu očita, da je s svojo popustljivostjo v Haagu močno oškodoval interese Francije in zelo omajal pozicijo države in njen mednarodni ugled. Postopanje Brianda napram Snowdenu in poljskemu zunanjemu ministru Zaleskemu more vzlovoltiti in razkačiti vse poštene Francoze, ki jim je pri srcu blagor domovine. Franciji preti nevarnost, da izgubi svoje najuspeš-

darskem vprašanju. Ventilira se ustanovitev srednjeevropskega mednarodnega zavoda, kojega naloga bi naj bila, da organizira izvoz koruze, pa tudi drugih agrarnih produktov iz vseh držav, ki so na njem interesirane, in da izvede njihovo čim najbolj koristno pravočasno plasiranje.

Vsekakor misel, ki jo je treba le pozdraviti, ker ni dvoma, da bodo tesnejši gospodarski stiki, izzvani po skupnih ekonomskih interesih, vodili tekom časa tudi v političnem in v ostalih pogledih do novih sporazumov v interesu konsolidacije teh držav in v interesu svetovnega mira.

nejše diplomatično sredstvo, zvezo s srednjimi in zapadnimi državami. Te države, naglašja Pertinax, se umikajo vedno bolj v ozadje, Francijo pa goni to v naročje Londonu.

Šahovski veleturnir v Karlovih varih

Predzadnje kolo. — Spielmann toče Capablanca.

V soboto je bilo odigrano predzadnje kolo turnirja, ki je prineslo novo senzacijo. Bivši svetovni šahovski prvak Capablanca, ki mu je bila prva nagrada že skoro zasigurana, je nepričakovano podlegel Spielmanu po 58. potezah. Capablanka je igral preveč ostro na zmago in je napravil pri tem malo pogreško, kar je Spielmann sistematično izrabil in prisilil Capablanko, ki se je zama trudi, da bi dosegel vsaj remis, končno h kapitulaciji.

Dr. Euwe je porazil Thomasa, Bogoljubov Menšikovo, Johner Saemisch, Yates Canala in Marshall Gilga.

Remis so bile partije: dr. Vidmar - Mattison, Niemcovič - Maroczy, Treybal - dr. Tartakower in Rubinstein - Becker.

Partija Colle - Grünfeld je bila prekinjena.

Stanje po 20. kolu: Niemcovič 14, Capablanka 13 in pol, Spielmann 13 (1), Rubinstein 13, dr. Vidmar, Bogoljubov in dr. Euwe 11 in pol, dr. Becker 11, Grünfeld 10 in pol (1), Mattison 10 (1), Maroczy in dr. Tartakower 10, dr. Treybal 9 in pol (4), Canal 9 in pol, Johner in Saemisch 9, Colle 8 in pol (1), Marshall in Yates 8 in pol, Gilg 6 in pol (1), Thomas 5 in pol, Menšikova 3.

Včeraj so bile odigrane vse veseče partije, ki so se končale sledeče: Gilg je porazil Mattisona, Spielman dr. Treybala, Colle Grünfelda.

Končno stanje po 20. kolu: Spielmann in Niemcovič 14, Capablanka 13 in pol, Rubinstein 13, dr. Vidmar, Bogoljubov in dr. Euwe 11 in pol, dr. Becker 11, Grünfeld 10 in pol itd.

Volitve v okrajne cestne odbore

Pri včerajšnjih volitvah v okrajne cestne odbore so bili, kolikor je dozidal znanih rezultatov, v mariborskem okraju izvoljeni: posestnik Ivan Janžekovič (naprednjak) z 29 glasovi proti Al. Pekarju (21) na volišču v Laferšbergu; žel. uradnik A. Pšeničnik (naprednjak) s 25 glasovi proti Florjanciču (16) na volišču v Pobrežju; župan Srečko Robič (naprednjak) s 47 glasovi na volišču v Rušah; posestnik Viktor Glasar (naprednjak) s 31 proti Hauptmanu (25) na volišču v Sv. Lovrencu; na volišču Račje je bil v ožji volitvi med naprednjakoma Kirbišem in Falešem izvoljen Jos. Kirbiš; v Framu je izvoljen župan Potočnik (naprednjak); na volišču Sv. Peter posestnik in trgovec Janko Kostajnskec (naprednjak); na volišču v Selnici župan Martin Hernah (naprednjak) s 27 glasovi proti Urbasu (16); v Mariboru so izvoljeni: dr. Strmšek in Drago Roglič (od bivše SDS) s 34 odn. 33 glasovi ter doktor Veble, Vid Murk in Žebot (od bivše SLS) s 29, odn. 30 in 28 glasovi; v Studencih je izvoljen župan Kaloh, na Teznu upravitelj betnavske graščine Habjanič. Rezultati s volišč v Hočah, Kamnici, Sv. Jakobu, Zg. Kungoti in Št. Ilju v trenutku še niso znani.

Spominjajte se CMD

LJUBLJANSKI VELESEJEM

priredil
od 31. avgusta do 9. septembra
razstavo »Ljubljana v jeseni«

Program: Kmetijstvo (mleko, sir, maslo, vino, med, grozdje, Vrtnarstvo, Zno, Higijena, Zdržna razstava, Pohištvo, Domača obrt, Kmetijski stroji, Radio, Industrijski izdelki, Zabavišče.

Permanente legitimacije po 30 Din se doba na vseh večjih železniških postajah pri blaginah, pri večjih denarnih zavodih, podružnicah kmetijskih družb, županstvih, Putniku. Legitimacija daje pravice na polovično vozino. Za stanovanja je preskrbljeno.

Srednjeevropski problem

stopa vedno bolj živo v ospredje. Še nedavno tega je šla skozi časopisje vest o priključitvi Avstrije k Mali antanti in o tem, da sta o tem vprašanju razpravljala češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš in avstrijski državni kancelar Streeruwitz na svojem nedavnem sestanku v Plznu. Ne toliko politični, kakor predvsem gospodarski interesi so, ki silijo na sporazum med državami Srednje Evrope. Zlasti pridejo tu v poštev agrarni interesi odnosno interesi izvoza naših agrarnih produktov. Kratak pogled na položaj naše letine v pšenici in koruzi, ki sta glavna izvozna predmeta naše agrarne produkcije, in na možnost plasiranja na tržiščih v onih državah, ki te produkte morajo uvažati, nam poda takoj jasno sliko. Za letošnje predvidevamo v naši državi v koruzi povprečni maksimalni pridelek. Ker smo vsled neugodnih letin lani in predlani izgubili velik del svojih prejšnjih konsumnih področij, bo naravno plasiranje letošnjega pridelka naletelo na velike težave. Isto velja za ostale države Srednje Evrope, ki se v večji meri bavijo s pridelovanjem koruze in pšenice, zlasti za Rumunijo, Bolgarsko in Madžarsko. Glasom statistike iz zadnjega zelo blagoslovljenega leta v pridelku koruze (1920) je naša država takrat pridelala 88 milijonov met. st. in od tega izvozila 18 milijonov centov, Bolgarija je pridelala 15 in izvozila 1 milijon, Rumunija 120 in izvozila 28, Madžarska 39 milijonov in 3 milijone centov. Že takrat je bil problem za plasiranje teh ogromnih količin velik. Predvsem so prihajale in prihajajo še danes kot države v poštev: Avstrija, ki rabi letno 4 milijone centov, Nemčija (42 mil.), Češkoslovaška (8 mil.), Anglija (36 mil.), Francija (2 mil.), Poljska, Švedska, Španska (vsaka po 2 mil.), torej s skupno potrebo 160 milijonov centov letno. To potrebo krijejo danes po večini Zedinjene države Severne Amerike, ki izvozijo letno 50 milijonov, ter dežele v južni Afriki. Pri tem je treba

Po proslavi desetletnice osvobodjenja Prekmurja

POMEN IN IZRAZ PROSLAVE. — ZA ČETNA NERAZUMEVANJA IN NESOGLASJA. — PREPOROD SLOVENSKE KRAJINE.

Proslava desetletnice osvobodjenja Prekmurja je pokazala tudi največjim pesimistom, da se v Slovenski Krajini sicer počasi toda stalno jasni. Nezaupanje in rezerviranost prvih let gineva, ž njim gineva pa tudi vpliv madžarskih in madžaronskih agentov, ki ne morejo več tako begati tamkajšnjega prebivalstva s skorajšnje zopetno priključitvijo k Madžarski, kakor nekoč. Prekmurci se pričelno zavedati, da so eno z nami tostran Mure in da nimajo absolutno ničesar več iskati onstran zeleno-rdeče-belih mejnikov. Deset let novega svobodnega življenja jih je popolnoma prerodilo, ne še sicer zunanje, zato pa toliko bolj notranje, kajti zadnja proslava ni bila narejena, temveč je bila zares iskren izraz pristnega občutja in razpoloženja. Tako iskreno ne bi mogel slaviti obletnice svojega osvobodjenja narod, ki tega osvobodjenja zares ne bi občutil in vzljubil. V tem oziru torej ni nobenega dvoma več: panonski in karantanski Slovenci smo se našli, našli prvič po svoji naselitvi pred 1331 leti!

Prvih deset let skupnega življenja pa nam zopet potrjuje, da se preko noči ne dajo odstraniti tiste razlike, ki so jih ustvarila dolga stoletja razdvojenosti. Popolnoma drugače se je oblikovala ljudska mentaliteta onstran Mure in popolnoma drugače tostran. Drugi in drugačni so bili gospodarji panonskih Slovencev kakor naši, zato so jim v stoletjih vcepili precej svoje duševnosti, kakor so jo Nemci vcepili nam, potomcem Karantancev. Ko smo se pred desetimi leti srečali pod skupnim krovom, smo bili razočarani mi in so bili razočarani oni, kakor sta kmalu po medenih tednih razočarana oba zakonca, ko spoznata da imata vsak drugačne običaje in navade. Toda to razočaranje traja le tako dolgo, dokler se ostrina individualnosti ne obrusi in pretvori v harmonijo nove enote. Tako se pa bodo obrusile tudi razlike med nami in med Prekmurci. Tak je zakon narave in zato v to trdno verujemo, zato smo o tem nemajmno prepričani.

Glavni prepri so tedaj za nami. S proslavo desetletnice osvobodjenja smo se

vrnili v stanje prve ljubezni pred desetimi leti in paziti moramo sedaj na obeh straneh, da se bomo v bodoče ogibali vsega tistega, kar je bilo vzrok našim prejšnjim prepriom. Danes se poznamo: poznamo svoje dobre in slabe strani; in to dragoceno spoznanje naj nam bo kaziopot v bodočnost. Mi tu se moramo zavedati, da se bo Prekmurje zunanje preprijalo bolj počasi kakor notranje, zato Prekmurcem ne smemo zameriti vsake madžarske besede ter jih zaradi tega zmerjati madžaroni. Slovenska šola, ki madžarščine več ne pozna, bo v eni ali dveh generacijah izvršila svojo nalogo temeljito in po prekmurških vaseh se bodo tedaj našli le še redki stari ljudje, ki bodo znali madžarski in ki bodo pomnili, da je bila nekoč Slovenska Krajina vilajet Ogrske. Vezi preko Mure se bodo utrdile in nova domača in v slovenskem narodnem duhu vzgojena inteligenca bo stopila v vrste naših političnih, gospodarskih, kulturnih in prosvetnih pionirjev, delavcev in voditeljev. Po svoji prirodni talentiranosti in širokosti bo prinesla v našo kulturo novih elementov ter jo s tem obogatila in razširila, naša stara kultura pa bo infiltrirala Prekmurje ter ga preobrazila v napredno in zavedno slovensko pokrajino.

V praktičnem oziru je pa neobhodno potrebno, da se razširijo in poglobijo stiki med to in ono stranjo Mure. Proslava desetletnice osvobodjenja ne sme ostati osamljen dogodek! Za to skrbeti so potrebne v prvi vrsti naše narodne organizacije in bilo bi dobro in nujno potrebno, da bi se za prihodnje leto organizirali v Murski Soboti veliki vseslovenski telovadni, pevski in drugi nastopi. Posebno naša pevska društva bi morala čimprej misliti na svoje izlete v slovensko Prekmurje, kajti ravno pesem je tista, ki si najprej in najlažje osvaja srca in ustvarja trajne vezi. Zato v Prekmurje! Tam pa je treba vzbuditi društveno življenje, utrditi našo pesem, našo knjigo in časopisje, našo telovadno kulturo in ljudske igre. Po proslavi desetletnice osvobodjenja bo to lažje kakor je bilo doslej.

Mariborski in dnevní drobiž

Pričetek pouka na osnovnih in meščanskih šolah

Prosvetni oddelek velikega županstva, mariborske oblasti sporoča, da je pričetek pouka na osnovnih in meščanskih šolah na odredbo prosvetnega ministrstva preložen na 16. septembra. Enaka odredba je izdana še za učiteljska, pričakuje se pa tudi za ostale srednje šole.

Delegači mariborske občine v okrajnem cestnem odboru.

Mariborski občinski svet je na svoji včerajšnji izredni seji izvolil sledeče gospe kot zastopnike mestne občine v mariborskem okrajnem cestnem odboru: dr. Pavla Strmška, Dragotina Rogliča, dr. Andreja Vebleta, Franca Žebota in Vida Murka.

Apel na mestno občino.

Naš občinski svet je storil že toliko lepih sklepov, da je veselje čitati poročila o njegovih sejah. Samo o naših šetališčih se ni še nikdar razgovarjalo, dasiravno se zelo pogosto oglašajo pritožbe iz občinstva o brezobraznih kolesarjih po mestnih pešpotih. Iz Tomšičevega drevoreda so navsezadnje vendarle izginili. Nihče pa se ne briga za najlepše sprehajališče proti Kamnici, ki je tudi last mestne občine. Da registriramo samo včerajšnjo nedeljo: Cesta je bila lepa in suha, tako da bi se čisto lahko kolesarji vozili zraven peš poti. Na vsej cesti, po kateri so se sprehajale stotine ljudi, so drveli kolesarji in vznemirjali občinstvo, zlasti pa matere z poti. Na vsej cesti, po kateri so se sprehodu mir in se ne bi rad prerekal s temi brezobrazneži, to je stvar občine, ki mora skrbeti za javno varnost. Ali se res mora tako dolgo čakati z ukrepi, da se prej pripeti kaka nesreča?

Drž. žensko učiteljske v Mariboru.

Vpisovanje in sprejemanje učenk bo 11., 12. in 13. septembra. Predavanja se začno 16. septembra. Kandidatinje za prvi letnik naj se torej prijavijo dne 11. sept. ob 8. dop. — Ravnateljstvo.

Prva drž. dekliška meščanska šola v Mariboru.

Dne 29. t. m. ob 8. uri se začno razredni in drugi izpiti. Vpisovanje novih in dosedanjih učenk bo 30. in 31. tm. od 8.-12. ure. V I. razred ne sprejema šola zunanjih učenk razen onih, kojih starši dokažejo, da imajo stalno službo v mestu, pa ne morejo tu dobiti stanovanja. Revne učenke dobe v šoli potrebne učne knjige brezplačno, ravnotako toplo kosilo, kadar ostanejo čez poldan v šoli.

Razstava pohištva

bo na željo občinstva zopet prirejena na jesenski prireditvi velesejma od 31. avgusta do 9. septembra. Mizarski mojstri bodo tudi tokrat kompaktno razstavili. Izdelki naših mojstrov so priznani po svoji kakovosti in solidnosti ter po zmerljivih cenah. Razstavljene bodo kuhinje, spalne in jedilne opreme, nadalje pisarne in drugo od najpreprostejše do najfinejše in najbogatejše izdelave. Za svoje izdelke vsak mojster v polnem obsegu jamči, tako za kakovost in prvovrstnost lesa, kakor tudi za kakovost izvršitve vsakega posameznega kosa. Vsak razstavljalec nudi vsakomur brezplačen proračun, brez plačne načrte in vsa tostvarna pojasnila. Take razstave so hvalevredne. Prepričale bodo javnost, zlasti tujce, da pri nas mizarski izdelki niti najmanj ne zaostajajo za onimi tujih tvrdk v kakovosti, cene naših izdelkov so pa v vsakem pogledu več kot konkurenčne.

Lovci pozor!

Dne 23. avgusta je izšla v »Samoupravi«, uradnem listu za ljubljansko in mariborsko oblast (št. 7) uredba, ki spremeni dosedanje predpise o prepovedanem lovskem času. Za sedajšnjo dobo lovske sezone je predvsem važna določba, da je pod kaznijo prepovedano streljati jerebice. O uredbi izide daljši članek v prihodnjih dneh.

Ljutomer.

Na glasbeni šoli v Ljutomeru se bo vršilo vpisovanje 1. in 2. septembra od 8.-12. dopoldne v glasbeni šoli. Poučevalo se bo: klavir, gošli, čelo, klarinet, mladinsko petje in teorija. Podrobnosti na oglašni tabli.

»KARO« najboljši čevlji.

Vodstvo obrtno nadaljevalne šole v Mariboru.

Vodstvo obrtno nadaljevalne šole naznanja: Čeprav se vrši vpisovanje že ves teden, se je doslej prijavilo tako nezadostno število vajencev in vajenk, da ne bo mogoče vpisovanja do dne 9. septembra zaključiti, ako se ne bodo prijave vršile polnoštevilno. Zato opozarja vodstvo še enkrat vse delodajalce in delodajalke, naj pošljejo svoje vajence in vajenke nemudoma k vpisovanju na mestni magistrat.

Za bolezen so zdravila...

V neki dobro obiskani gostilni blizu Kamnice — pa ne, da bi vsak takoj mislil, da je bilo to pri g. Lovrenčiču. Kaj še? Samo toliko lahko povemo, da je v bližini opekarne in da nas je navzlic vsem vinotočem prav mnogo sedelo na senčnatem vrtu. V tej gostilni torej sta sedela včeraj tudi dva parčka pri eni mizi in sicer tako, da sta sedela moška vsak zraven druge. Sladko vince je prišlo in šlo spet svojo pot, lica so zažarela vedno močnejše in mili glasovi o sladkem vincu in ljubezni so se razlegali po širokem vrtu. Kaj čuda torej, da je Jaka pozabil, da ne sedi zraven svoje izvoljenke in da se njegova roka oklepa tujega pasu. Nič ni videl strupenih pogledov, ki so švigali preko mize iz oči njegove ljubosumne Micke. Zato ni slutil nič hudega, ko ga je Micka povabila na cesto, da mu pove »nekaj na uho«. Pa mu ni nič rekla! Samo kras njegove glave, lepi zajčji klobuk, mu je zbila z glave ter mu z zdravimi in krepkimi rokami dokazovala, da je pravzaprav ona prava in da se je celo popoldne težko motil, ko se je motil okrog druge prijateljice. Ko mu je tako zabila par krepkih klinov v njegovo mehko glavo, je končno uvidel svojo bridko zмотo in začel naenkrat peti: Oj za bolezen so zdravila, za ljubezen jih pa ni in s tem se je končala ta tragikomedija...

Na Koroški cesti pa je neka ženska obdelavala svojega moža in ko ga je dobro oklestila, se je obrnila proti »ledalcem« in se pobahala: »Pač sem vesela kak hudič, da sem ga malo namlatila!«

Kam je izginil naš krepki spol? Če bo šlo tako naprej, ne bo več pravega življenja.

Pogrešana.

Že od 12. t. m. pogrešajo 13letno Heleno Milec, sestro soproge mesarja Zaločarja, pri katerem je stalno živela. Deklica je bila bosa, imela je modro obeke z belimi pikami in je bila gologlava. Ker je dekle kljub 13. letom telesno zelo razvito, ni izključeno, da je postalo žrtev kakkega razuzdanca, lahko pa se je zgodila kakka nesreča. Kdor bi vedel kaj o dekletu, naj sporoči to na naslov: Gospa Zaločar, Einspielerjeva št. 17 ali policijskemu komisarijatu v Mariboru.

Velika invalidska tombola.

Kakor smo že poročali, priredi Udruženje vojnih invalidov v Mariboru v nedeljo, dne 8. septembra, ob 2.30 pop. na Trgu Svobode veliko javno tombolo v podporo in korist najrevnejšim vojnim žrtvam. Udruženje se bo tudi letos izkazalo z najlepšimi dobitki, med katerimi je osem tombol in sicer: prva kompletne opremljena spalnica; druga šivalni stroj; tretja kuhinjska oprema; četrta moško ali damsko kolo; peta radio-aparat; šest sta voz premoaga; sedma kladra drv; osma vreča fine moke. Razen tega še čez 500 manjših krasnih dobitkov. Ker je prireditel dobrodelnega namena, se naproša javnost, da akcijo po svoji moči podpre in pomaga k čim večjemu uspehu. Zlasti prosimo podjetnike, trgovce in obrtnike, da pomagajo s prostovoljnimi prispevki ali dobitki in da gredo pooblaščenim nabiralcem na roko.

Mala Nedelja.

Velika tombola Narodno kulturnega društva v prid Društvenega doma se bo vršila na angliško nedeljo 1. septembra ob 3. popoldne ob vsakem vremenu. Več sto lepih dobitkov, kakor: vreča moke, gramofon s ploščami, moške in ženske obleke, sladkor, perilo itd. Po tomboli ljudska veselica z godbo in plesom v Društvenem domu.

Trojni jubilej

Josipa Laha

Josip Lah, sedaj tajnik na srezkem poglavarstvu v Mariboru, praznuje danes 60. letnico svojega rojstva, 35. letnico udejstvovanja kot pevovodja in 30. letnico, odkar je v državni službi.

Naš jubilar spada med one tipične reprezentante starejše naše generacije, ki so si s tihim, požrtvovalnim in nesebičnim delom med našim narodom postavili sami najlepši spomenik. Nikdar ni silil v ospredje, povsod pa si ga dobil, kjer je bilo treba prijeti za — neplačano delo. Najlepše plačilo mu je bilo vedno hvaležnost onih, katerim je posvečal svoje sposobnosti in moči.

Rodom iz Dutovlj na Primorskem, kjer je učitelj Kosovel kmalu spoznal v njem godbeni talent, je Josip Lah že v mladih letih kot samouk spoznal veliki pomen narodne pesmi za nacionalno vzgojo in njen vpliv na srčno kulturo. Takoj po vojaški službi pri mornariški godbi, tekom katere ga je zanesla pot skoro v vsa večja evropska pomorska mesta, se je pričel z vso vmeno udejstvovati kot pevovodja ter je gojil med narodom čerkvene in narodne pesmi. Njegovo ime ostane nedvomno z zlatimi črkami zapisano zlasti v povestnici boljših časov naših sedaj zaslužjenih bratov v Primorju, med katerimi se je ujestvoval z velikim uspehom in tudi on s svojim skromnim tihim delom marsikaj pripomogel k narodnemu preporodu našega življenja v Trstu in okolici. Že l. 1900, kmalu po vstopu v državno službo pri okrajnem glavarstvu v Sežani, je ustanovil v Sežani pevsko društvo »Zorislava«, s katerim je prirejal v bližnji okolici koncerte in zabavne večere in bodril in krepil naš življenj v narodni za-

vesti. Vrh tega je poučeval tudi pevski društvi v Trečah in Vel. Repnju.

L. 1906 je bil na lastno prošnjo prestavljen k tedanjemu namestništvu v Trstu, kjer je bil dolga leta duša pevskega društva »Ilirija« in poučeval petje tudi v Ročolu in Rojanu. Tri leta kasneje je ustanovil in organiziral v Trstu 36 mož broječo godbo Narodne delavske organizacije, prvo slovensko godbo na tržaških tleh. Vodil in brezplačno je dalje poučeval orkester »Viktor Parma« pri Sv. Jakobu.

Kot eksponiran narodnjak in neustrašen narodni delavec se je moral jubilar po prevratu izseliti v Jugoslavijo, kjer je našel sedaj svojo drugo domovino. Usoda je hotela, da je prišel iz obmejnega in nacionalno vročega Trsta v narodno potujčeni Maribor. Tržaška »Ilirija« mu je v znak priznanja poklonila ob odhodu krasen glasovir. V Mariboru je bila njegova prva pot v Pekre, kjer je poučeval takrat maloštevilni zbor v petju in priredil ž njim krasno uspelo veselico. L. 1922 je prevzel poučevanje pevskega društva »Jadrana«, ki je bilo na pobudo nekaj članov zopet oživljeno in deluje še danes. Malo je krajev v bližnji in tudi daljni okolici Maribora, kjer ne bi jubilar že nastopil s svojim zborom. Instruira obenem novo rojeno »Liro« v Radvanju, kateri je skrben oče in vzgojitelj.

Pevsko društvo »Jadrana« je priredilo v soboto zvečer v Narodnem domu na čast svojemu dirigentu-jubilantu zabaven večer, ki je privabil lepo število občinstva, največ seveda Primorcev. Jubilaru so razen gg. ravnatelja Stanka Detele, dr. Irigoliča in Zoržuta čestitali tudi zastopniki ostalih pevskih društev. Slavljenec se je ginjen zahvalil za toliko pazljivost in pevsko pobratimstvo. Pevski zbor in domača godba sta skrbela za lepo zabavo, tako da je ves večer potekel animirano in se gostje kar niso mogli ločiti od ljubeznivih »Jadranašev«.

Poslednji planet našega sistema

KAKO JE BIL ODKRIT PLANET NEPTUN. — NJEGOVA ODDALJENOST IN VELIKOST. — NEPTUNOVE LUNE.

Kmalu potem, ko je bil odkrit planet Uran, so zvezdoslovci iz motenj njegovega kroženja pričeli sklepati, da mora biti še dalje za njim drugo, še neznano nebeško telo, ki pripada našemu solnčnemu sistemu. Dva znamenita učenjaka, Adams v Cambridgeu na Angleškem in Leverrier v Parizu, sta se lotila dela, da na podlagi teh motenj izračunata oddaljenost in velikost tega neznane planeta. Ko je bilo to delo dovršeno, so se pričela opazovanja na zvezdarnah, in res se je zvezdarni v Cambridgeu kmalu posrečilo najti iskani svet; vsled malomarnosti opazovalca je pa slava odkritja planeta Neptuna pripadla Leverrierju in Galleju, opazovalcu na berlinski zvezdarni. Kot dan odkritja je v astronomiji zaznamovan 23. september l. 1846.

Novi planet, ki je dobil ime Neptun, je oddaljen od sonca za 30 enot ali 4467 milj. km ter rabi za svojo krožno pot okrog središča našega sonca, 164 let in 280 dni. Tako dolgo traja torej eno Neptunovo leto, dočim je dan na njem dolg kvečjemu od 10 do 15 ur. Ker je tako silno oddaljen od naše zemlje, ga je mogoče videti samo s pomočjo boljših daljnogledov, pa tudi tedaj se le malokdaj more opazovati kot svetla točka. Zaradi tega je bilo silno težko izmeriti njegovo velikost; šele astronom Bernardu se je v novejšem času posrečilo dognati z večjo ali manjšo gotovostjo, da meri v premeru 52.900 km in je tedaj le malo manjši, kakor njegov, nam bližji sosed Uran. Gostota njegove mase je enaka Uranovi, to se pravi, da se nahaja v približno istem razvojnem stadiju kakor ostali zunanji planeti. Tudi Neptunova površina je pokrita z gostimi oblaki, v sestavi njegove atmosfere se pa nahaja plin, katerega naša kemična znanost na zemlji doslej še ne pozna. To pa je tudi vse, kar sploh vemo o tem najbolj oddaljenem bratu naše zemlje.

Prav tako so za nas še vedno velika skrivnost njegove lune, kajti z gotovostjo poznamo doslej samo eno, ki pa je zelo veliko telo in gotovo dosega ali pa celo

presega velikost naše zemeljske lune. Ta luna je od planetovega središča oddaljena za 14 in pol polmera ali 382.528 km ter rabi za enkratno svojo krožno pot 5 dni, 21 ur in 3 minute. Drugo luno, ki pa mora biti znatno manjša, je opazil l. 1892. astronom Schäberle, toda razen njega je niti preje niti pozneje ni nihče zapazil, zato njegovo odkritje še do danes ni definitivno potrjeno in kontrolirano. Gotovo pa je, in o tem se v zvezdoslovske krogi niti najmanj ne dvomi, da obkrožajo Neptuna še druge manjše lune, ki pa so od nas tako oddaljene, da jih tudi z najboljšimi in najmodernejšimi pripomočki ne moremo doznati. Eksistenco teh lun potrjujejo razna opazovanja.

Kakor Uranove, obkroža tudi Neptunova luna svoj planet narobe, to se pravi, da vzhaja na zahodu in zahaja na vzhodu. Poleg tega je njena pot tako nagnjena, da seče skoraj točno Neptunove poje in je kroženje — vsled planetove stisnjenosti na tečajih — neenakomerno. Zunaj, v neskončnih daljavah našega solnčnega sistema, odločajo tedaj o gibanju teles drugačni zakoni kakor v sistemu notranjih planetov, njihovi vzroki pa so nam nerazrešljivi.

Že takoj po odkritju Neptuna, se je v zvezdoslovske krogi pojavilo mnenje, da tudi ta planet ni poslednji, temveč, da se tam daleč zadaj nahajajo še drugi bolj oddaljeni in našim očem in aparatom nedosegljivi. Znanstvenik Pickering je na podlagi Neptunovih motenj izračunal, da mora krožiti za njim še en neznani planet, ki potrebuje za svojo pot okrog sonca 373 let, drugi pa trdijo, da sta še dva ali da so celo še trije. Toda niti potom opazovanja niti potom fotografiranja doslej teh trditve ni bilo mogoče dejansko dokazati. Iskanje se pa še vedno nadaljuje in baš te dni je presenetila doslej uradno še nepojasnjena vest, da je bil odkrit transneptunski komet astronoma Pickeringa. Na uradno potrdilo moramo pa še čakati, in dotlej ostane za nas Neptun zadnji med svojimi brati in sestrami.

Iz zgodovine dežnika

PRINCIP PRASTAR — OBLIKA NOVEJŠEGA DATUMA. — KAKO SO PRVI DEŽNIKI POVZROČALI REVOLUCIJO. — DEŽNIK V DŽUNGLI.

Tudi dežnik ima svojo — kulturno zgodovino. Marsikomu se bo čudna zdela trditve, da je ta danes neobhodno potreben predmet naše toaletne v svoji današnji obliki šele krog 80 let star. In vendar je tako, zakaj prvi moderni solnčnik in dežnik je izdelal l. 1852 Anglež Samuel Fox. Seveda je pa princip sam zelo star. V kitajskih spisih iz 11. stoletja pred Kristusom najdemo že omembo dežnikov, na reliefih v kraljevih palačah v Ninive, na freskah nagrobnih palač v Memfi in Tebah najdemo slike dežnikov. Seveda je bil dežnik ali solnčnik takrat samo privilegij kraljev in najvišjih duhovnikov, bil je atribut najvišje posvetne oblasti skozi stoletja. Neki indijski kralj je nosil naslov: »Gospodar belega slona in 24 solnčnikov«. V resnici je imel 24 solnčnikov, ki so bili razpeti drug nad drugim in so imeli skupen ročaj: simbol 24 provinc, iz katerih je obstajalo njegovo kraljestvo.

Čim bolj se je širil napredek, tembolj je postajal dežnik splošna last. V 15. stoletju so italijanski velikaši nosili neke vrste baldahin, kojega ročaj so držali v roki in ga naslanjali na koleno. Čez dvoje stoletij pozneje se je dežnik udomačil v Angliji, seveda zelo težko, ker so ga Angleži sprejeli z nezaupanjem. Neki zdravnik je celo izjavil, da ni zdravju koristen. Oblika je seveda še bila zelo okorna. Najelegančajši so bili oni iz ptičjih peres, pozneje je začela prevladovati z voskom prevlečena svila. Vendar še tudi takrat ni bil dežnik splošno v rabi, ampak so ga nosile samo še gospe in pa »gigerije«. Zakaj kdor ga je nosil, je moral biti pripravljen, da ga bo masa napadala in zasramovala. Zlasti hudi naprotniki dežnikov so bili lastniki nosilnic in pa iz-

vožčki, ki so smatrali vsak dežek za darilo z neba in so naravno v novi iznajdbi videli hudega sovražnika svojih obrti.

Tudi v Ameriki je prvi dežnik povzročil celo revolucijo. Bilo je to l. 1772. Preložni občan v Baltimore je prejel za darilo indijski dežnik. Ko je ob priliki prvega dežja z razprtim strašilom korakal po cesti, so ženske od straha pred njim bežale, in tudi konji so se poplašili. Nekaj razburjenih meščanov v družbi s kočijaži je planilo po njem in prvi dežnik Amerike je ležal kmalu razcefran v cestnem blatu, kjer je končal žalostne smrti.

Zgodovina dežnika zaznamuje tudi groteskne zgodbe. Ko je bil sloveči francoski kritik Saint Beuve nekoč pozvan na dvoboj, se je baš takrat, ko je moral iti na mesto dvoboja, vili strašna ploha. Beuve ni dolgo premišljal, ampak je vzel dežnik in v njegovem varstvu prišel na bojišče. Ko so ga nekateri radi tega vlekli, je izjavil, da je sicer rad pripravljen v boju pasti, da pa nima ne volje ne veselja, radi mokre obleke dobiti načud ali se prehladiti. In res je oddal strel iz pištole — pod dežnikom.

Posebnost v zgodovini dežnika so tudi izkušnje zoologov in poznavalcev živalske psihe. Ti n. pr. trdijo, da se lahko proti tigru z manjšo nevarnostjo borš z dežnikom nego s puško v roki. Strel iz puške dostikrat zgreši in razdivjana zver se potem vrže na nesrečnega strelca s tem večjo sigurnostjo. Ako pa razpne proti tigru dežnik, bo v hipu zbežal. Boge, za kakšno strašno orožje smatra kraj džungle nedolžni dežnik. Seveda, kdor o tem dvomi — pravijo zoologi — naj sam poskusi!

Odvedeni zdravnik

Zdi se, da bo zločin, čegar sledovi vodijo v Sicilijo, končno vendarle pojasnjen. Eden izmed krivcev je bil namreč že aretiran v Palermu. Ali pa njegova žrtev, zdravnik dr. Brancati iz Napolja, še živi, ali pa je bil umorjen, je še vedno negotovo. Dr. Brancati se je pred mnogo leti izselil iz Napolja v New York, kjer pa se je bolj pečal s spekulacijami in kupčijami kakor pa z medicino. Ko si je pridobil že znatno premoženje, je spravil še svoje brate v Ameriko in živel skupno z njimi. dokler ni 19. novembra 1927 zagonetno izginil. Zjutraj je napravil zdravnik še načrt za prihodnji dan in je nato vesel zapustil stanovanje. Od tedaj se ni več vrnil. Kljub temu pa njegovi svojci dogodka niso javili policiji, kajti še istega dne je prišel iz Bostona telegram, v katerem dr. Brancati sporoča, da se je pridružil neki lovski skupini. Sledila so nato pisma iz Kanade in končno iz Londona, v katerih je izrekel dr. Brancati nado, da hoče napraviti daljše potovanje. Ker pa so bila pisma proti zdravnikovemu običaju pisana s pisalnimi strojem, so njegovi bratje takoj pričeli sumiti, da se je moralo kaj zgoditi. Še bolj pa so se začudili, ko so našli zdravnikov potni list v njegovi pisalni mizi. Šele sedaj jim je prišlo na misel, da je bil dr. Brancati ali odveden ali pa umorjen. Kmalu so dognale poizvedbe, da je doktor naložil večino svojega premoženja v banko Hardy, kjer je nekaj dni predno je Brancati izginil, neki Luigi Romano pokazal pooblastilo zdravnika in dvignil vse Brancatijevo premoženje v znesku 200.000 dolarjev. Pooblastilo je bilo seveda ponarejeno in Romano eden od zločincev. Toda, kako so mu prišli na sled? V vsem New Yorku niso našli nobenega Luigi Romana. Listi so prinesli njegov opis in kmalu se je zgledalo, več oseb z domnevo, da je Romano najbrže identičen z lastnikom neke tajne alkoholne točilnice, Rizzuttom, ki je novembra meseca nenadoma zapustil New York, da se vrne v domovino. Zveza med njegovim odpotovanjem in istočasnim izginotjem Brancatija ni izključena. O vseh teh okolnostih so bile takoj obveščene tudi italijanske oblasti. In res je bil sedaj Mino Rizzutto aretiran v Palermu. Policija je prepričana, da ima pravega zločinca v rokah in da bo drama sedaj kmalu pojasnjena, dr. Brancati, ako še živi, pa rešen iz rok odvajalcev.

Pes — rešitelj

Berlinski listi poročajo o izrednem slučaju rešitve življenja. Neki gospoj je med kuhanjem pred ognjiščem nenadoma postalo slabo in je padla nezavestna na tla. Ogenj je med tem pričel ugašati in onemogla gospa je vdihavala uhajajoči plin, ne da bi se prebudila iz nezvesti. Njen ovčarski pes, ki je bil pri njej v kuhinji, je postal vsled smrdu nemiren, zgrabil je gospo za obleko in jo potegnil skozi vrata. Nato je pričel lajati in je toliko časa grizel po obleki gospe, da je prišla gospa zopet k zavesti. Odšla je potem na dvorišče, kjer pa se je vnovič zgrudila. Pes je pričel vnovič lajati, dokler niso našli gospe hišni stanovalci in jo spravili v bolnico.

Izredna energija

V pariškem ženskem zaporu St. Lazare sedi že tri mesece neka ženska, ki se odlikuje z nežensko sposobnostjo, da zna molčati. Aretirana je bila pod sumom, da je ukradla dragoceno zapeljivost. Toda iz njenih ust ni mogoče dosedaj spraviti nobene besede: ne besede razbremenitve ne priznanja. Zdravniki so morali ugotoviti, da je duševno popolnoma zdrava, tako da je torej samo od nje odvisno, ali hoče govoriti ali ne. Njen uradni zagovornik, ki ji je bil dodeljen, je izjavil, da nikakor ne more prevzeti obrambe. In vzrok njene molka. Domneva se, da hoče s tem kriti svojega sina, ki je najbrže izvršil tatvino ...

Računar.

»Maks, koliko je dve menj dve?«
»Ena, gospod učitelj!«
»Ne, mali! Poslušaj: Ako ima v žepu dva štruklja in vzameš ven najprej enega, potem pa še drugega, kaj ti ostane še v žepu.«
»Drobtine!«

Sport

Tekme za pokal LNP u Mariboru

Maribor - Svoboda 11:1 (7:0).

Maribor je z lahkoto premagal Svobodo, dasi je ta nudila močan odpor in se požrtvovalno borila do konca. Svoboda je v tehniki in taktiki seveda daleko zastajala za nasprotnikom, vkljub temu pa je vztrajala in pri stanju 11:0 zabila efekten častni gol. Maribor je nastopil v nekoliko spremenjeni postavi. Mladi vratar Majer je talentiran, morda preveč flegmatičen. Napad je vodil Gujo Hreščak s staro večino, ni pa še vigran. V napadu je bila boljša leva stran, dasi leva zveza ne spada v moštvo. Desna ni bila tako polna iniciativ, dasi je zabila večino golov. Sodnik g. Nemec je imel lahek posel.

Železničar - Rapid 1:0 (0:0).

Zmaga Železničarjev ni presenetila in je docela zaslužena. Poslali so v boj izredno borbena moštvo. Levji delež na zmagi ima Frangeš, ki je stalno bodril moštvo. Wagner v napadu je nemogoč. On je branilec. Rapid v borbenosti ni zastajal. Obramba in krilci so bili na mestu, ne pa napad, ki je zabil nešteto šans. Sicer pa tudi napad Železničarjev ni bil boljši pred vrati. V polju sta si bili moštvi enakovredni in nasproten rezultat ne bi bil nerealen. V drugi polovici je Rapid znatno popustil, tako da je Železničar stalno prevladoval. Oba vratarja sta branila bravurozno. Sodnik g. Mohorko spriča nediscipliniranosti enega dela publike in ostre igre ni imel lahko nalogo.

Stajerska - Slovenija 6:1 (5:1)

Slovenska reprezentanca je v Gradcu doživela hud poraz. Naši igralci se na zelo slabem terenu nikakor niso mogli znajti. Precejšno krivdo na porazu nosi obramba. Verovšek je povsem odpovedal, Koren pa je bil že po prvih minutah težko ranjen, da je le s težavo ostal na svojem mestu, a je vkljub temu branil, kar se je dalo braniti. Golgetter Doberlet je bil naravnost nemogoč na svojem mestu. Zadovoljil je edino Zemljak na desnem halfu. V drugi polovici so bili Slovenci mnogo boljši, toda napad ni znal uporabiti mnogih ugodnih šans.

Ilirija - Maribor 3:2 (2:2).

Juniorski pokal si je, kakor je bilo pričakovati, priborila Ilirija. Vkljub porazu pa moramo biti z junijorji Maribora nad vse zadovoljni in jim gre vsa pohvala, da so se tako častno odrezali v Ljubljani. Maribor je bil povsem enakovreden nasprotnik Ilirije. Svoje najboljše moči je imel v branilcu in levi strani napada. Zmago si je priborila rutiniranejša mladina Ilirije, ki ima za sabo štiri tekme, dočim je Mariborova odigrala samo eno. Pripomniti je še treba, da je Maribor nastopil z rezervo. Lepemu uspehu naših najmlajših čestitamo.

Lep uspeh naših kolesarjev v Avstriji.

Avstrijski kolesarski savez je priredil včeraj na progi Gradec - Semmering - Gradec mednarodno kolesarsko dirko, ki so se je poleg najboljših avstrijskih in madžarskih kolesarjev udeležili tudi Zagrebčani. Hrvati so se placirali v juniorski tesmi na prvo (Grac, Sokol) in drugo (Jagar, Sokol) mesto, v kategoriji senijorjev pa so dosegli drugo (Šturman) in tretje (Vranarinič, oba Sokolaša) mesto pred Dunajčani.

Inozemski rezultati.

Dunaj: Rapid - Ujpesti 3:2 (2:0). Rapid se je s to tekmo placiral v srednjeevropskem pokalu v finale.

Berlin: Admira (Dunaj) - Viktoria 2:0 (1:0); Hertha - DFC (Praga) 3:2 (1:1).

Bratislava: Bratislava - Hertha (Dunaj) 3:2 (2:0).

Budimpešta: Hungaria - WAC 2:2; Sportklub - Bockay 9:1. Lepa uspeha Dunajčanov.

Maršal Petain na čeških manevrih.

Prve dni septembra pride na Slovaško vrhovni komandant francoske armade po Fochovi smrti, maršal Petain, ki bo kot gost republike prisostvoval velikim moravskim manevrom v Kromerizu.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodevinski roman iz starih Benetk 150

Drugo jutro, še preden je bila osma ura, je hitel v Aretinovo palačo.

Tisto jutro je mojster Aretino vstal navsezgodaj ter se podal v vojvodsko palačo, kjer se je oglašil pri blagajni, da si da izplačati tistih tisoč srebrnjakov, ki mu jih je bil kardinal obljubil.

Komaj je povedal blagajniku svoje ime, že mu je ta v njegovo največje začudenje naštel vso vsoto tisoč srebrnjakov.

Aretino se je vrnil z obrazom, žarečim se od radosti.

»Vendar je res,« je zagodrnjal, preštevaje svetle novce na svoji mizi. »Res je, tu je tisoč srebrnjakov, nič več, nič manj, natanko toliko, kolikor mi jih je Bembo obljubil. Ta Bembo je velik človek. Ali nima v resnici neomejeno pooblastilo do blagajne? V tem slučaju bo onih devet tisoč, ki jih imam še dobiti, kmalu v moji blagajni.«

In obračaje se k Aretinkam, ki so brenčale okrog nakopičenega denarja kakor metulji okrog vsetilke, je dejal:

»Punice, dobro me poslušajte. Kadar mi gospod in prevzvišeni škof Bembo izkaže čast svojega poseta, zahtevam od vas, da mu napravite prijazen obraz, kakor se spodobi tako vrednemu in velikodušnemu gospodu. Njemu se imam zahvaliti, da sem napol potolažen nad smrtjo svojega slavnega prijatelja Ivana de Medičis, ki se naj Bog usmili njegove blage duše! In nič ne dvomim, da se v kratkem znajde pri meni tudi ostanek tolažbe. Torej kadar se ta preblagi kardinal prikaže v naši hiši, smehljajte se, igrajte na gitare, odevajte se v lepe šarpe, obrnite narobe vso kuhinjo, kajti ta mili človek je ravno tak zaničevalec finih prigrizkov, dobro pripravljene longuste in vabljive divjačine kakor jaz. Mislim, da ste me razumele, ve s svojimi neumnimi možgani! Če zalotim le eno med vami, ki obrne svojo glavo s studom v stran, jo obesim za njene lastne lase. Pri vseh hudičih, kaj je na Bembo tako strašnega, da se drži v njegovi navzočnosti kakor kure, ki jih nekdo nadrgnil pod reponi s soljo! Komaj ga sluga naznani, že bežite kakor jata piščancev. Meni pa se zdi lep, in jaz hočem, da ugaja tudi vam, in da ga negujete, in da stopi v ta prostor ob žarkih vaših usmevov, kakor je stopal Apolon med modrice ob sijaju olimpskega solnca.«

Aretino je ponovil z dopadanjem sam nad seboj:

»Ob sijaju olimpskega solnca... Primera se mi zdi dobrodošla. Čo, punice, kaj vam je, da delate grimase?«

Zares so delale lepe živalice obraze, kakor da bi jim bila že sleherna misel na to, da se kdaj prikaže Bembo med njimi, kupa žolča in jesiha, kakršno je izpraznil naš Gospod in Izveličar — Jezus Kristus na bridkem lesu trpljenja.

»Dragi gospod,« je izpregovorila Margerita, »rajše se dobrikam praščikom, ki jih peljejo na trg.«

»Da, Pokofila,« je zagrmel Peter, »vsakdo ve, da rajše ljubiš kruleče rilce, kakor usta, ki razsijajo zlato.«

»Bembov rilec ne razsijlje zlata,« je menil namigniti, raztrgam na drobne koščke! ... In ...«

»Bravo, Aretino!« se je porogal neki glas. »Bravo! Tako mora govoriti dober gospodar in moder upravitelj svojega pemoženja!«

Aretino in Aretinke so se naglo ozrli ter zapazili Bembo, ki se je dal spremiti nekemu lakaju in je neslišno stopil v sobo.

»Ti si!« je vzkliknil Aretino, in jezne gube so mu izginile z obličja.

»Tristo vragov! Kajpada te hočem! Ali ste slišale, copernice!«

Aretinke so napravile Bembo svoje najlepše in najzapeljivejše poklone ter zdirjale proti kuhinjam.

»Kaj jim je neki danes?«, je vprašal Bembo. »Celo pozdraviti so me blagovolile.«

»Pustiva to; pojdi z menoj v moj kabinet, tam se bova lahko udobno pomenila. Zaradi Aretink si lahko prepričan, da te imajo rajši, nego ti misliš; da! pojdiva.«

»To veš,« je menil Bembo ironično, »da so tvoje predsobe polne ljudi ...«

»Prošnjikov! Vrag jih nesil!«

»Ne, ne. Videl sem dva odposlanca Velikega Turka.«

»Naj čakata!«

»In kak tucat mladih gospodov, ki ti hočejo le dvomno pokazati svoje sonete.«

»Ni me doma, dokler si ti pri meni!«

»In vrhutega se mi zdi, da sem spoznal na jopiču nekega lakaja cesarski grb.«

»Diavolo! ... Odgovor Karla V.! ...«

»Stopi pogledat.«

»Ali dovoliš?«

Aretino je planil iz sobe. Deset minut nato je Bembo zaslísal rjojenje najhujšega srda, Aretino se je vrnil, strahovito loputaje z vrati.

»Kaj pa je?« je vprašal kardinal.

»Podla duša! Da se drzne tako igrati z mano! Ali, pokažem mu, s kakšnim lesom si kurim! Pokažem mu, da je kralj v kraljestvu poezije ravnotak gospod kakor nemški cesar! Kakšno razžaljenje! Še spati ne bom mogel, dokler se mu ne osvetim! ...«

kazali palce. In kaj ste napravile s peresi na mojih baratih? In z mojimi volnenimi srajcami, da imajo vse polno lukenj, velikih kakor pest? In z vsem ostalim, da je vse povaljano in pomečkano, kakor da bi v moji odsotnosti skakale po moji obleki? Ah roparice, spravljate me na beraško palico, kmalu ne bom imel več niti ene obleke, s katero bi se lahko že drznil med ljudi. Niti srajce nimam več; kar nosim na životu, so beraške cape. In ve — s čim zapravljate čas? Povejte mi to, če si upate! ... Že dobro, le pazite! Zapomnite si: kakor hitro mi pokličete v hišo samo še enega zlatarja, treščim njega in njegovo robo skozi okno! In prvo egiptovsko trgovko s šarpami, ki se ji drznete namigniti, raztrgam na drobne koščke! ... In ...«

»Bravo, Aretino!« se je porogal neki glas. »Bravo! Tako mora govoriti dober gospodar in moder upravitelj svojega pemoženja!«

Aretino in Aretinke so se naglo ozrli ter zapazili Bembo, ki se je dal spremiti nekemu lakaju in je neslišno stopil v sobo.

»Ti si!« je vzkliknil Aretino, in jezne gube so mu izginile z obličja.

»Tristo vragov! Kajpada te hočem! Ali ste slišale, copernice!«

Aretinke so napravile Bembo svoje najlepše in najzapeljivejše poklone ter zdirjale proti kuhinjam.

»Kaj jim je neki danes?«, je vprašal Bembo. »Celo pozdraviti so me blagovolile.«

»Pustiva to; pojdi z menoj v moj kabinet, tam se bova lahko udobno pomenila. Zaradi Aretink si lahko prepričan, da te imajo rajši, nego ti misliš; da! pojdiva.«

»To veš,« je menil Bembo ironično, »da so tvoje predsobe polne ljudi ...«

»Prošnjikov! Vrag jih nesil!«

»Ne, ne. Videl sem dva odposlanca Velikega Turka.«

»Naj čakata!«

»In kak tucat mladih gospodov, ki ti hočejo le dvomno pokazati svoje sonete.«

»Ni me doma, dokler si ti pri meni!«

»In vrhutega se mi zdi, da sem spoznal na jopiču nekega lakaja cesarski grb.«

»Diavolo! ... Odgovor Karla V.! ...«

»Stopi pogledat.«

»Ali dovoliš?«

Aretino je planil iz sobe. Deset minut nato je Bembo zaslísal rjojenje najhujšega srda, Aretino se je vrnil, strahovito loputaje z vrati.

»Kaj pa je?« je vprašal kardinal.

»Podla duša! Da se drzne tako igrati z mano! Ali, pokažem mu, s kakšnim lesom si kurim! Pokažem mu, da je kralj v kraljestvu poezije ravnotak gospod kakor nemški cesar! Kakšno razžaljenje! Še spati ne bom mogel, dokler se mu ne osvetim! ...«

Mali oglasi, ki služijo v posredovanju in splošne namene oblikujejo vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Ženitve, dopovedanje in oglaševanje ali trgoveškega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Uradniki in trgovski nameščenci

dobro, okusno in krepko domačo hrano kot abonenti. Pijača ni obvezna! Lep, senčnat vrt z novo preurejeno restavracijo. Pridite in prepičajte se! — Vabi vas: Marko Radlovič, gostilna »Maribor«, Grajski trg št. 1. 1993

Učenca ali učenko

sprejme fotografski atelje M. Japelj, Maribor, Gosposka ul. 28. 2046

Dijško stanovanje s hrano

po znižani ceni išče dijakinja Makuc Olga iz Ljutomerja in prosi obvestila. 2045

Zavesa, mrežaste in klekljane čipke,

posteljna pregrinjala, damsko perilo, senčnike, vezene, monograme naročite najceneje pri Olgi Kosér, Ciril-Metodova 12, desno. 483

Prazno sobo

oddam s 1. septembrom. Dušanova ulica 9. 2029

Prevzamem žaganje drv

po najnižji ceni. Franjo Krošl, Krekova ulica 4. 2026

Urarski vajenec

se sprejme pri R. Bizjak, Maribor, Gosposka ul. 2009

Dajte avtomobile,

motorje in kolesa strokovnjaku v popravilo. Vozili bode potem sigurno in brez defektov. Popravila se izvršujejo točno in po brezkonkurenčnih cenah. Brata Komel, mehanična delavnica, Aleksandrova c. 169. 848

Sobo in črkoskanje

izvršuje po ceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 2231

Najvišje cene

plača za staro zlato, srebro in novce kakor tudi za zobovje M. Ilger-ja sin, Maribor, Gosposka ulica 15. 1548

Čitaj in povej sosedu!

Pri »Brzopodplati«, Maribor, Tattenbachovi ulici 14. se kemično čisti in strojno barva čevlje in vse usnjate predmete. Barve na izbiro z različni kombinacijami.

Elektromotorji »Škoda«

za obrt in poljedelstvo stalno na skladišču pri Ilč & Tichy, Maribor, Slovenska ulica 16. Izvršuje montaže vil, stanovanj, tovarniških poslopij. Velika izbira svetilk, elektroblaga, konkurenčne cene. 117

Postrežnica čez dan

se išče. Vprašati Jože Vošnjakova ul. 20 I., desno. 2008

Sandale vseh velikosti,

šivane kakor tudi damske, moderne sandale najboljšo kupite ali naročite po meri v Mehanični delavnici čevljev in sandalov, Vrtna ul. 8. Maribor.

Cenjenim gospodinjam

se priporočam za naročila pohištva, izgotovljenega in po načrtu: spalnic, jedilnic, kuhinj, madrac, otoman, zaves, rolet, lastnega izdelka. Popravila i. dr. se izvršujejo solidno in poceni. Sprejem pohištva tudi v prodajo in zamenjavo. B. Jagodič, Rotovski trg 4.

Iščem stanovanje

s prvim septembrom; dve sobi, kuhinja in pritlikline. Naslov v upravi lista. 2018

Lepo opremljeno sobo

v bližini parka oddam v najem. Naslov v upravi lista. 1996

TRENCH COAT

za
dame in gospode
IDEALNO OBLAČILO
za
zimo in leto!

L. ORNIK
KOROŠKA 9.

OLSKKE KNJIGE

kupujte le v knjigarni

ISKOVNE ZADRUGE

V MARIBORU
ALEKSANDROVA C. 13